

Dôvodová správa

Dobrovoľnícke centrum Košického kraja

Dobrovoľníctvo je spoločenský fenomén, ktorého význam pre spoločnosť aj jednotlivcov je celosvetovo zdôrazňovaný najmä v rámci tzv. verejných politík.

Dobrovoľníkom je fyzická osoba, ktorá na základe svojho slobodného rozhodnutia bez nároku na odmenu vykonáva pre inú osobu s jej súhlasom v jej prospech alebo vo verejný prospech dobrovoľnícku činnosť založenú na svojej schopnosti, zručnosti alebo vedomosti. Za dobrovoľníctvo teda považujeme činnosť, ktorú občan vykonáva v prospech iných ľudí alebo spoločnosti, mimo členov najbližšej rodiny a domácnosti bez nároku na odmenu a z vlastnej vôle.

Za dobrovoľníctvo nepovažujeme aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby podľa § 52a zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Tento zákon používa termín „dobrovoľnícka služba“, princípu dobrovoľníctva však odporuje tým, že vykonávateľovi činnosti (uchádzačovi o zamestnanie) prislúcha podľa tohto zákona za jeho činnosť finančná odmena.

Základom dobrovoľníctva je spájanie ľudskej a profesionálnej pomoci, ktorá obohatí tak darcu, ako aj obdarovaného. V roku 2011 bol prijatý zákon č. 406/2011 Z.z. o dobrovoľníctve. Tento zákon upravuje právne postavenie dobrovoľníka a právne vzťahy pri poskytovaní služieb (zmluva o dobrovoľníckej činnosti), činností a iných výkonov dobrovoľníkom.

Prílohou Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 – 2022 je **Stratégia podpory rozvoja dobrovoľníctva v Košickom kraji**. Tento dokument bol **schválený** Zastupiteľstvom Košického samosprávneho kraja v decembri 2015.

Schválenými prioritami č. 2 a 3 sú:

- 1. „Systémová podpora dobrovoľníctva v Košickom kraji“** (opatrenie 2.1.1 „Zriadiť Regionálne centrum dobrovoľníctva“)
- 2. „Skvalitnenie riadenia dobrovoľníkov v organizáciách“**, (opatrenie 3.1.1 „Vytvoriť dobrovoľnícke programy pre jednotlivé oblasti – kultúra, sociálne služby...“).

V rámci tejto stratégie bol spracovaný reprezentatívny prieskum o súčasnom stave dobrovoľníctva v Košickom kraji. Podľa výsledkov prieskumu je možné Košický kraj zaradiť medzi kraje s nižšou mierou participácie vo formálnych dobrovoľníckych aktivitách, čo súvisí s nasledovným:

- vysoká mobilita obyvateľov kraja za prácou,
- vysoká miera nezamestnanosti,
- nefungujúci systém formálneho dobrovoľníctva v kraji,
- predchádzajúca zlá skúsenosť s dobrovoľníckou prácou,
- chýbajúci informačný systém o dobrovoľníctve,
- neexistencia regionálneho koordinátora v tejto oblasti,
- nízke povedomie miestnych samospráv a tiež občanov o formalizovanom dobrovoľníctve.

Podľa výsledkov uvedeného prieskumu bolo v posledných 12-tich mesiacoch roku 2015 do dobrovoľníckej práce, v rámci formálneho dobrovoľníctva, zapojených cca 11% obyvateľov Košického kraja vo veku nad 15 rokov (neformálne dobrovoľníctvo – cca 40%). Najväčšou oblasťou pôsobenia formálnych dobrovoľníkov, v zmysle uvedeného prieskumu, je oblasť sociálnych služieb pre rôzne sociálne skupiny (seniori, deti z detských domovov,

chorí, týrané ženy a deti, bezdomovci). Ďalšími oblasťami sú: starostlivosť o zvieratá, kultúra a umenie, náboženské a cirkevné aktivity, šport, detské a mládežnícke aktivity.

Prieskum sa tiež zameriaval na zistenie postoja firiem k dobrovoľníctvu. Podľa získaných odpovedí len dve z 20-tich oslovených organizácií uvažujú nad možnosťou spolupracovať v budúcnosti s dobrovoľníkmi so zámerom zavedenia firemného dobrovoľníctva.

Väčšiu ochotu zapájať dobrovoľníkov do svojich aktivít prieskum odhalil v neziskových organizáciách, kultúrnych inštitúciách a zariadeniach sociálnych služieb, kde viac ako 86% z nich má záujem v najbližšej budúcnosti zapájať do svojich aktivít dobrovoľníkov napriek tomu, že v súčasnosti tak robí iba 44% z nich.

Z uvedených skutočností vyplýva, že v Košickom kraji je nevyhnutné podporiť rozvoj formálneho dobrovoľníctva systémovými opatreniami. Inými slovami je treba vybudovať infraštruktúru dobrovoľníctva, teda priaznivé prostredie pre rozvoj dobrovoľníctva (dobrovoľnícke centrum, finančná podpora, legislatíva ...).

Na dosiahnutie tohto cieľa navrhujeme **vstup Košického samosprávneho kraja do existujúceho občianskeho združenia Dobrovoľnícke centrum Košického kraja.**

Občianske združenie vzniklo v roku 2011 (IČO 42242789) ako iniciatíva občanov Košického kraja, ktorí na základe dlhoročného pôsobenia v neziskových organizáciách a vlastných skúsenosti s dobrovoľníctvom vnímali potrebu zriadiť dobrovoľnícke centrum s týmito **hlavnými úlohami:**

- propagácia dobrovoľníctva, zviditeľňovanie prínosov dobrovoľníctva,
- regionálne oceňovanie dobrovoľníkov,
- sieťovanie organizácií pracujúcich s dobrovoľníkmi,
- sprostredkovávanie dobrovoľníkov pre organizácie,
- ponúkание dobrovoľníckych príležitostí pre obyvateľov v kraji,
- vytváranie dobrovoľníckych programov podľa potrieb v kraji,
- metodická podpora organizáciám s cieľom skvalitniť a profesionalizovať prácu s dobrovoľníkmi,
- vzdelávanie dobrovoľníkov a koordinátorov dobrovoľníkov,
- podpora firiem v zavádzaní firemného dobrovoľníctva,
- realizácia zberu dát o dobrovoľníctve (prieskumy, ankety) a jeho spoločenskej hodnote.

Dobrovoľnícke centrum Košického kraja je v kraji jedinou organizáciou, ktorá sa zaoberá koordináciou a manažmentom dobrovoľníctva **a je členom organizácie, ktorá združuje dobrovoľníctvo na národnej úrovni - Platformy dobrovoľníckych centier a organizácií** so sídlom v Stupave.

Doposiaľ realizované aktivity občianskeho združenia Dobrovoľnícke centrum Košického kraja:

- zriadenie webovej stránky www.dckk.sk s online databázou prepájajúcou dopyt a ponuku dobrovoľníckych príležitostí,
- vyškolenie 30 koordinátorov dobrovoľníkov v organizáciách v Košickom kraji,
- získanie akreditácie na vysielanie dobrovoľníkov v rámci programu Európska dobrovoľnícka služba,
- oceňovanie dobrovoľníkov - Srdce na dlani, vždy v decembri na Hlavnej ulici,
- existencia off-line databázy organizácií (cca 200) a databázy dobrovoľníkov (cca 150)
- realizácia kampaní na podporu dobrovoľníctva - na sociálnych sieťach, v MHD, v Zajtrajších novinách,
- koordinácia Týždňa dobrovoľníctva v kraji v r. 2009 - 2011

- spolupráca s Platformou dobrovoľníckych centier a organizácií na medzinárodnom projekte transferu nástroja na meranie zručností získaných dobrovoľníckou činnosťou
- na národnej úrovni spolupráca s Platformou dobrovoľníckych centier a organizácií na projektoch zapájania znevýhodnených mladých ľudí a nezamestnaných ľudí do dobrovoľníctva,
- prezentovanie dobrovoľníctva a dobrovoľníckych ponúk na Burzách práce organizovaných Úradom práce, soc. vecí a rodiny v Košiciach
- skupinové stretnutia s mladými nezamestnanými ľuďmi na pôde UPSVaRu v Košiciach za účelom informovania o možnostiach ich zapojenia do programu Európskej dobrovoľníckej služby,
- realizácia workshopov na tému dobrovoľníctva na stredných školách v kraji
- začatá spolupráca s Katolíckou univerzitou v oblasti poskytovania priestoru na odbornú prax študentov odboru sociálna práca, realizované prednášky o dobrovoľníctve pre týchto študentov,
- realizácia okrúhleho stola pre potreby zisťovania potrieb organizácií v oblasti dobrovoľníctva,
- snaha o sieťovanie širokého spektra organizácií.

Aktivity boli realizované z obmedzených finančných prostriedkov získaných z grantov a dotácií napr. Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Gruntwig, Nadácia J&T, Erasmus+, z grantovej schémy mesta Košice DAMKO.

Návrh aktivít, ktoré budú realizované v období od 1.7.2016 do 31.12.2016:

1. rozšírenie ponuky webovej stránky a dopracovanie on-line databázy

- možnosť online spätnej väzby na prepájanie organizácií a dobrovoľníkov /spätná väzba pre centrum/
- možnosť hodnotenia organizácií dobrovoľníkmi, ako sa im v organizácii pracovalo
- možnosť hodnotenia dobrovoľníkov organizáciami, aby mohol dobrovoľník získať kredity, zavedenie kreditného systému
- možnosť databázy pre firmy na firemné dobrovoľníctvo, ich podpora pri vypracovaní programu
- možnosť online zdieľania administratívnych a legislatívnych dokumentov týkajúcich sa dobrovoľníctva /napríklad zmluvy o dobrovoľníctve, BOZP a tak podobne/

2. skvalitňovanie práce koordinátorov dobrovoľníkov cez poskytovanie vzdelávania a metodologickej podpory

- každá organizácia, resp. koordinátor dobrovoľníctva v organizácii, registrovaná v databáze prejde vstupným rozhovorom na overenie uplatňovania základných pravidiel práce s dobrovoľníkmi,
- zorganizovanie informačných stretnutí pre organizácie registrované v databáze na ujasnenie očakávaní, možností spolupráce, prekonzultovania ich dobrovoľníckych programov a spôsobu práce s dobrovoľníkmi,
- realizácia pravidelných informačno-vzdelávacích stretnutí pre koordinátorov dobrovoľníkov na témy súvisiace s koordinovaním dobrovoľníkov (spolu 3 stretnutia),
- ponuka pravidelných supervíznych stretnutí s certifikovaným supervízorom (od septembra spolu 4 stretnutia),
- prístup k vzorom dokumentov potrebných pre prácu s dobrovoľníkmi (zmluva o dobrovoľníckej činnosti, smernica pre prácu s dobrovoľníkmi, etický kódex, profil dobrovoľníka,...),

- v spolupráci s Platformou dobrovoľníckych centier a organizácií zrealizovanie akreditovaného kurzu Manažment dobrovoľníkov a dobrovoľníčok v rozsahu 4 dni (1kurz =15 účastníkov).

3. Marketing a publicita - pozitívny imidž dobrovoľníctva

- pravidelné príspevky v Zajtrajších novinách
- diskusie na školách
- billboardy
- reklama na sociálnych sieťach
- diskusie na stredných a vysokých školách v Košickom kraji

4. Kampane - stimulujú záujem verejnosti o dobrovoľníctvo

- realizácia Týždňa dobrovoľníctva v termíne 16.-22.9.2016 – aktivita na nezáväzne zapojenie verejnosti a zamestnancov firiem do dobrovoľníckych aktivít s hlavným cieľom propagovať dobrovoľníctvo a činnosť organizácií, sekundárne zameraná na získanie nových dobrovoľníkov a donorov
- krajské oceňovanie Srdce na dlani

Výstupy a výsledky k 31.12.2016:

- funkčný a kvalitný softvér dobrovoľníctva v kraji,
- zaregistrovaných cca 250 organizácií v online databáze,
- zaregistrovaných cca 200 dobrovoľníkov,
- spracovaných alebo koordinovaných 5 dobrovoľníckych programov – sociálne služby, environmentálna či kultúrna oblasť...,
- zrealizovaných 10 diskusií o dobrovoľníctve na stredných školách v Košickom kraji,
- zrealizované 2 diskusie na pôde vysokých škôl či univerzít,
- zrealizované oceňovanie dobrovoľníctva v decembri 2016 /získaných aspoň 20 kvalitných nominácií dobrovoľníkov z kraja,
- zrealizované stretnutia (v počte min. 6) o samosprávami okresných miest v Košickom kraji o rozvoji spolupráce v oblasti dobrovoľníctva /Michalovce, Sobrance, Trebišov, Rožňava, Spišská Nová Ves, Gelnica/,
- vytvorený systém odmeňovania dobrovoľníkov v podobe benefitov/kreditný systém,
- uskutočnených minimálne 8 aktivít podporujúcich publicitu,
- realizovaný Týždeň dobrovoľníctva,
- uskutočnené informačné stretnutia s organizáciami v počte 3,
- zrealizované 4 supervízne stretnutia,
- zrealizované 3 stretnutia s koordinátormi dobrovoľníkov z organizácií,
- zrealizovaný 1 štvordňový kurz pre koordinátorov.

Rozpočet na rok 2016:

	Aktivita	Jednotka	Cena za jednotku v eur	Počet jednotiek	Cena spolu v eur	Zdroj
1.	dopracovanie softverovej aplikácie	modul	2 000	4	8000	Rozpočet KSK
2.	Marketing a publicita	Článok/ reklama	200	8	1600	Rozpočet KSK
3.	Týždeň dobrovoľníctva	kampaň	1000	1	1000	Rozpočet KSK

4.	Mzdy a odvody (2 zamestnanci)	mesiac	2000	6	12 000	Rozpočet KSK
5.	Náklady na energie	mesiac	100	6	600	Rozpočet KSK
6.	Nájom priestorov	mesiac	100	6	600	Rozpočet KSK
7.	Náklady na administratívu (telefón, internet, doména,	mesiac	125	6	750	Rozpočet KSK
8.	cestovné náklady	mesiac	50	6	300	Rozpočet KSK
9.	oceňovanie dobrovoľníkov Srdce na dlani	akcia	500	1	500	Rozpočet KSK
10.	akreditované vzdelávanie pre koordinátorov	počet účastníkov	15	50	750	Rozpočet KSK
11.	supervízie	počet stretnutí	50	4	200	Rozpočet KSK
	Spolu				26 300	

Vzhľadom na skutočnosť, že Košický samosprávny kraj potrebuje zabezpečiť plynulú realizáciu navrhnutých aktivít dobrovoľníckeho centra, ktorá nemôže byť závislá na získaní grantov, a navyše takýto grant je vždy účelovo viazaný na plnenie cieľov projektu, ktoré nemusia byť vždy kompatibilné s navrhnutými aktivitami, **je potrebné zabezpečiť financovanie činnosti na rok 2016 vo výške 26 300, - EUR. Z uvedeného dôvodu navrhujeme odsúhlasiť členský príspevok Košického samosprávneho kraja v celkovom objeme 26 300,- Eur na dobu 6 mesiacov.** Do budúcnosti bude výška členského príspevku každoročne prehodnocovaná, na základe predložených konkrétnych aktivít Dobrovoľníckeho centra, vrátane rozpočtu, vždy na jeden rok. Zároveň bude Dobrovoľnícke centrum predkladať Zastupiteľstvu KSK výročnú správu za rok, vždy na februárové zasadnutie nasledujúceho roka. Kontrolným mechanizmom je tiež nominácia zástupcov Košického samosprávneho kraja do valného zhromaždenia a Predsedníctva občianskeho združenia.

Košice 12.5. 2016

Spracovala: Ing. Zuzana Jusková, vedúca Odboru sociálnych vecí a zdravotníctva Úradu Košického samosprávneho kraja